

Er gaat een Man door Kanaän

Hans Werkman (redactie)

Er gaat een man door Kanaän

Negen ontmoetingen met Jezus

Jos Douma – Henk de Jong – Erjan van der Linde –
Jan Willem Roosenbrand – Wim van der Schee – Henno Smit –
Rob Vreugdenhil – Tim Vreugdenhil

Met negen nieuwe liederen
van Hans Werkman en Peter Sneepe

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Ontwerp omslag Geert de Koning
Layout en dtp binnenwerk zetR, Hoogeveen

ISBN 978 90 239 2076 2
NUR 707

© 2012 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijboekencentrum.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Hans Werkman	
Vooraf	7
1. <i>Henno Smit</i>	
Ga zelf maar kijken	9
(Johannes 1:46)	
LIED: Gebed van een twijfelaar	19
2. <i>Rob Vreugdenhil</i>	
Huidvraat	20
(Marcus 1:39-45)	
LIED: Gebed van de man met huidvraat	29
3. <i>Wim van der Schee</i>	
Wat wil God eigenlijk?	30
(Matteüs 6:10)	
LIED: Tuinman Jezus	40
4. <i>Jos Douma</i>	
De zondag, bron van inspiratie	41
(Marcus 2:27)	
LIED: Lied van de zondag	51

INHOUD

5. <i>Tim Vreugdenhil</i>	
Die jongste zoon, dat ben ik	52
(Lucas 15:11-25)	
LIED: Het verloren kind	63
6. <i>Erjan van der Linde</i>	
Je zieke plekken laten zien	64
(Lucas 18:9-14)	
LIED: Gebed van de tollenaar	74
7. <i>Jan Willem Roosenbrand</i>	
Jezus haalt de zweep erover	76
(Lucas 19:45-48)	
LIED: Wij zijn de tempel van de Heer	85
8. <i>Henk de Jong</i>	
Jezus' dood was zijn daad	87
(Johannes 19:30b)	
LIED: Golgota	94
9. <i>Jos Douma</i>	
Achter de wolk kijken	95
(Hebreeën 4:14-16)	
LIED: Achter de wolken	104
Personalialia	106

Vooraf

Negen ontmoetingen met Jezus, dat zijn er niet zo veel. Maar ik moest voor dit boekje kiezen. De praktijk zelf wees me de weg. Als 'leek' leid ik af en toe een kerkdienst, wanneer er in onze gemeente geen dominee beschikbaar is. Op internet zoek ik voor zo'n dienst een preek. Daarna pas ik inhoud, stijl en lengte aan, soms wat meer, soms wat minder. Ik wil in elk geval dat de tekst ook een beetje van mijzelf wordt, en geschikt voor de gemeente.

Na een jaar of vijftien had ik een map vol. Daar kon best een thematisch boekje uit tevoorschijn komen, voor meditatie en bijbelstudie. Maar omdat ik preken koos van predikanten die in mijn gemeente bekend zijn (uit mijn eigen kerkverband dus) vond ik de verzameling wel wat eenzijdig. Daarom zocht ik op internet een aanvulling van over de grenzen, die geen grenzen bleken te zijn. Ik legde mijn teksten voor aan degenen die de preek geschreven hadden, zij stuurden mij hun op- en aanmerkingen en gaven hun toestemming om de eindteksten te publiceren.

Dit boekje is bestemd voor in elk geval drie doelgroepen:

1. Voor mensen die het persoonlijk willen lezen en erover willen nadenken.
2. Voor huiskringen en andere groepen die aan bijbelstudie doen. Daarom heb ik aan elk hoofdstuk een aantal gespreksvragen en suggesties voor liederen toegevoegd.

3. Voor mensen die als 'leek' af en toe een kerkdienst leiden. De hoofdstukken zijn berekend op maximaal 25 minuten voorleestijd. Onderaan staan tips voor liederen en bijbelgedeelten. Ik koos alleen psalmen en liederen uit het *Liedboek voor de kerken* (1973), omdat dit momenteel het meest verspreide liedboek is. Maar er zijn natuurlijk meer mogelijkheden.

Speciaal voor dit boekje heb ik negen nieuwe liederen geschreven, bij ieder hoofdstuk één. Ze kunnen op een bekende melodie gezongen worden, maar Peter Sneepe schreef voor elk ook een nieuwe melodie.

Hans Werkman

1. Ga zelf maar kijken

Johannes 1:46

Henno Smit

Estafetteloop

Estafettelopen is een soort hardlopen. De bedoeling is dat je honderd meter hardloopt en dan een houtje aan de volgende hardloper doorgeeft, in volle vaart. Als je het houtje laat vallen, ben je af.

Het doorgeven van het evangelie lijkt op een estafetteloop. Paulus schrijft: 'Want wat ik heb ontvangen en aan u heb doorgegeven, gaat terug op de Heer zelf' (1 Kor. 11:23). Dat is het stokje van het evangelie. En het valt niet op de grond.

Valt het niet op de grond? Ook niet bij Natanaël, de twijfelaar in het verhaal uit Johannes 1?

Twijfelaars

Er gaat een Man door Kanaän. Zijn naam is Jezus. Hij zoekt een groepje leerlingen met wie hij kan optrekken en aan wie hij wil leren hoe ze zijn goede boodschap kunnen doorgeven. Een paar heeft hij er al gevonden: Johannes, de broers Andreas en Petrus, Filippus. En dan komt Filippus zijn vriend Natanaël tegen en zegt tegen hem: 'Man, doe ook mee! We hebben hem gevonden, je weet wel: de redder die wij verwachten en over wie de profeten hebben geschreven. Hij heet Jezus, hij komt uit Nazaret.'

'Nazaret?' zegt Natanaël minachtend. 'Wat voor goeds kan er nu komen uit zo'n dorp van niks?'

Het antwoord dat Filippus dan geeft telt vier woorden: 'Ga zelf maar kijken.'

In de bijbelvertaling van 1951 zijn het er zelfs maar drie: 'Kom en zie.'

Filippus laat Natanaël dus niet vallen. Hij zegt niet: 'Aan jou heb ik dus niets, jij staat niet stevig in je geloofsschoenen, jij bent een twijfelaar.' Integendeel, hij nodigt de twijfelaar uit: 'Ga zelf maar kijken.'

Blijkbaar mag twijfel aan het evangelie een plaats hebben midden in een geschiedenis in de Bijbel. Het evangelie van Johannes is als het ware omgeven door twijfel. In het begin, in Johannes 1, ontmoeten we Natanaël. Aan het eind, in Johannes 20, horen we over Tomas, die niet kan geloven dat Jezus uit de dood is opgestaan.

Gelovige christenen kunnen vaak niet met twijfel omgaan. Ze proberen die twijfel al gauw toe te dekken en recht te breien. Maar de Bijbel gaat daar anders mee om. Neem de Psalmen, die staan vol met twijfels en klachten die tegen de hemel aan worden geschreid.

De Bijbel is geen heiligenboek. Zelfs in Hebréeën 11, het hoofdstuk over grote gelovigen, kom je gewone, gebrekkige mensen tegen: Abram, Sarai, Jakob, Gideon, Barak. Abram durfde in Egypte niet te zeggen dat Sarai zijn vrouw was. Hij vertrouwde niet op God. En Sarai zelf dan. Toen zij van de Heer de belofte kreeg dat ze een zoon zou ontvangen, lachte ze hem vierkant uit. En Jakob, ook al zo'n twijfelaar. Hij probeerde de Heer een handje te helpen om de vaderlijke zegen te krijgen. En Gideon: hij had tweemaal een teken nodig om stevig in zijn schoenen te staan. En Barak zei tegen Debora: 'Als u meegaat, zal ik gaan, maar als u niet meegaat, ga ik niet' (Re. 4:8). Daar heb je ze, de geloofshelden!

Twijfelen is in de Bijbel niet zeldzaam. Paulus kan in 1 Korintiërs 1 zeggen: 'Het evangelie? Naar mensenmaat gemeten is dat volstrekt dwaas.' Niets is eigenlijk zo gek als geloven. In Johannes 1 staat immers: 'Niemand heeft ooit God gezien!' Is het dan menselijk gesproken zo raar om te twijfelen? Iemand zei tegen

me: 'U zegt nu wel dat God leeft. Maar hoe weet ik dat? Als ik met u praat, zegt u wat terug. Maar als ik bid, wat hoor ik dan?'

Laat het helder zijn: wie twijfelt mag er zijn, ook voor God. Maar ik ga twijfel niet verheffen tot geloof. God zet midden in onze twijfel het evangelie neer, en verklaart zo onze twijfel geda-teerd en ook overbodig. Wij hebben namelijk nog niet goed ge-noeg gekeken. Daarom zegt hij tegen ons allemaal: 'Ga nu zelf maar kijken.'

Uit Nazaret?

Het lijkt erop dat Filippus zijn verhaal nogal onhandig vertelt. Hij zegt tegen Natanaël: 'We hebben de man gevonden over wie Mozes in de wet geschreven heeft en over wie ook de profeten spreken: Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazaret!' Met dat laatste verspeelt hij eigenlijk zijn boodschap. Natanaëls reactie is voorspelbaar ne-gatief: 'Kan uit Nazaret iets goeds komen?'

Misschien dacht Natanaël aan de profetie van Micha 5:1, dat de messias uit Betlehem zou komen. Of aan wat de farizeeën la-ter zeggen in Johannes 7:27, dat niemand kan weten waar de mes-sias vandaan komt. In het Joodse volk dacht men blijkbaar dat de messias eerst een verborgen leven zou leiden te midden van zijn volksgenoten en dan plotseling zou gaan optreden. Maar waar-schijnlijk bedoelt Natanaël in elk geval: wat is Nazaret eigenlijk voor een dorpje? Daar kan de koning van Israël zich toch nooit hebben schuilgehouden! Nazaret heeft hier zo'n beetje de klank van ons Lutjebroek. Kan de kroonprins uit Lutjebroek komen? Het zou voor Natanaël ergerlijk zijn als de messias uit zo'n gat zou komen. Hij beseft nog niet dat Jezus een nederig mens is en dat het evangelie vaak met zwakheid gepaard gaat. Dat zie je va-ker. Wij verwachten dat God, als we al geloven dat hij bestaat, met macht en majesteit zijn opwachting in ons leven komt ma-ken. Maar Gods komst is veel vaker te vergelijken met het ont-kiemen van kwetsbaar zaad in de grond, zegt Jezus ergens. Ga er

dan maar aan staan om nog te geloven. Natanaëls twijfel hoeft dus nog geen vijandschap of afkeer te zijn. Jezus zal straks laten merken dat hij Natanaël heel sympathiek vindt. Hij noemt hem zelfs 'een echte Israëliet, een mens zonder bedrog'. Daarmee bedoelt hij, dat Natanaël eerlijk wil staan tegenover God en Gods waarheid hoog wil houden.

Maar zelfs deze Natanaël, die het hart voor God op de juiste plaats heeft zitten, kan niet geloven wat Filippus zegt. Het is opvallend dat Filippus niet in discussie gaat. Hij gooit Natanaël geen bijbelteksten naar het hoofd. Filippus zegt heel simpel: 'Ga zelf maar kijken.' Hij bedoelt: je moet Jezus van Nazaret maar eens meemaken. Zo werkt dat blijkbaar als je tot geloof wilt komen. 'Kom maar kijken.'

De Heer is dichtbij

Er straalt wel rust en vertrouwen uit die simpele woorden van Filippus. Hij vertrouwt erop: als Natanaël meegaat naar Jezus, zullen zijn bezwaren wel worden weggenomen. Of misschien wel niet, maar in elk geval zal Jezus groter, mooier of indrukwekkender zijn dan welk bezwaar ook. En dat blijkt! Als Jezus Natanaël ziet aankomen, zegt hij: 'Dat is nu een echte Israëliet, een mens zonder bedrog.'

Natanaël reageert vol verbazing: 'Waar kent u mij van?' En dan zegt Jezus: 'Voordat Filippus je riep, had ik je al gezien onder de vijgenboom.'

Wil Jezus Natanaël nu aftroeven? Zo van: 'Kijk eens wat ik allemaal kan?' Nee, het betekent: 'voordat Filippus je riep had ik je al in het vizier, ik ging in wezen met Filippus naar je toe. En al dat aarzelen van jou, Natanaël, al dat zoeken – ik was toen al met je bezig.'

Als Jezus dat zegt, vallen bij Natanaël de schubben van de ogen: 'Rabbi, u bent de Zoon van God, u bent de koning van Israël!'

Als je twijfelt, dan kun je denken dat de Heer heel ver van je

vandaan is. Maar vergis je niet. Al dat zoeken en vragen – de Heer Jezus is met je. Als je twijfelt, dan ben je niet ver van het koninkrijk van God. Filippus zei: ‘Kom en zie. Ga zelf maar kijken.’ Dat betekent dat je weer een stap naar Jezus toe doet. Al dat vragen en zoeken hoort erbij. Een ander mens kan je daarbij helpen door een gesprek, een opmerking, een paar simpele woorden: ‘Ga zelf maar kijken.’ Deze tekst heeft dus meer kanten. Hij is voor de twijfelaars onder ons en zegt tegen hen: zet een stap richting Jezus. En aan wie twijfel achter zich gelaten heeft, vraagt de tekst: voor wie wil jij een soort Filippus zijn? Kijk eens om je heen.

Te zien zijn

Maar wat is er nu eigenlijk te zien als Natanaël bij Jezus komt? Ik denk dat deze tekst voor ons drie lagen heeft:

1. te zien zijn,
2. uit je ogen kijken,
3. ontmoeten.

De eerste laag. Jezus was echt te *zien* als de Zoon van God in deze wereld. Dat is belangrijk. In Johannes 1 komt heel vaak het woord ‘zien’ voor.

- Johannes 1 vers 29: ‘De volgende dag zag hij Jezus naar zich toe komen, en hij zei: ‘Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.’
- Vers 32: ‘En Johannes getuigde: “Ik heb de Geest als een duif uit de hemel *zien* neerdalen, en hij bleef op hem rusten.”’
- Vers 34: ‘En dat heb ik *gezien*, en ik getuig dat hij de Zoon van God is.’

Jezus heeft echt hier op aarde geleefd, gewandeld, gesproken, gegeten, gewoond en gewerkt. Je kon zien hoe hij eruitzag, je hoorde de klank van zijn stem en zag de blik van zijn ogen. Jezus kwam uit de hemel hier op aarde, en was en is God met ons.

Uit je ogen kijken

De tweede laag is dat Natanaël *zelf ging kijken*. Drie jaar later, na de dood en de opstanding van Jezus, gebeurde er weer zoiets. Toen geloofde Tomas niet dat de dode Jezus weer leefde, en Jezus zei: 'Kijk dan toch, raak mijn wonden maar aan.' Tomas kwam en zag, en Jezus overwon. En nog weer later herhaalt het zich bij Paulus. Hij bestreed de navolgers van Jezus tot helemaal in Damascus toe. Jezus liet hem toen van zijn wagen vallen en Paulus zei: 'Wie bent u, Heer?' En Jezus antwoordde: 'Ik ben Jezus, die jij vervolgt.' Paulus moest komen, hij zag en Jezus Christus overwon.

Dit geldt sindsdien voor iedereen. Omdat de apostelen het evangelie kregen van Jezus Christus en hem zagen, en omdat de apostelen het evangelie doorgaven aan de eerste gemeente en het opschreven, daarom mogen wij het zien en ervan overtuigd raken dat het evangelie de waarheid is.

'Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen gezien en aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is. Het leven is verschenen, wij hebben het gezien en getuigen ervan, we verkondigen u het eeuwige leven dat bij de Vader was en aan ons verschenen is. Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent' (1 Joh. 1:1-3).

Wij mogen ervan overtuigd zijn, omdat *zij* het met eigen ogen hebben gezien. Het evangelie berust op historische feiten. De boodschap van de Bijbel is geen luchtballon die boven ons leven zweeft, zo'n kleurig dingetje dat ons leven niet verandert en dat uit elkaar spat als je erin prikt met de scherpe naald van de ellende van de werkelijkheid. Wij geloven in Jezus Christus, die dood was en nu weer leeft. Wij verwachten hem op de wolken van de hemel om al onze tranen van onze ogen te wissen. Dat is het werkelijke evangelie. 'Ga zelf maar kijken!'

De eerste laag is: *Jezus was echt te zien*, hij is het Woord dat

mens geworden was en tussen ons in kwam wonen. De tweede laag is: *hij is gezien door getuigen die goed keken*, zijn leerlingen, en zij vertelden het door.

Ontmoeten

Nu de derde laag. Natanaël valt niet terug op andere getuigen, hij ziet Jezus met eigen ogen en is dus zelf een getuige. De eerste en de tweede betekenislaag heeft Natanaël dan nog niet echt geproefd. Wanneer hij Jezus ziet, komt hij wel tot geloof, maar dat zal een beginnend geloof zijn geweest, dat nog geen werkelijke notie had van de Zoon van God, die mens werd op deze aarde.

Natanaël zit wel helemaal in de derde betekenislaag van deze geschiedenis. Die komt voor hem dan ook het eerst: *de persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus*. Dan smelt zijn ongelovige hart. Dan wordt zijn twijfel weggebrand. Filippus had het al gezegd: 'Ga zelf maar kijken, je moet Jezus persoonlijk meemaken in zijn kracht, zijn woorden, zijn liefde, zijn geest, zijn gezag.'

We moeten goed begrijpen dat alleen een getuigenis over Jezus nog niet voldoende is. Johannes zet in dit evangelie een richtingwijzer neer naar Christus, en daarop staat: 'Daar is het lam van God' (Joh. 1:29). Andreas en Petrus zijn de eersten die deze richtingwijzer volgen. Zij vinden persoonlijk de Heer en worden zijn leerlingen.

Een getuigenis alleen is iets van de buitenkant. Dat brengt wel je trommelvliezen in beweging, maar nog niet je hart. Dat gebeurt pas als het komt tot een persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus: 'Ga zelf maar kijken.' 'Kom en zie.'

Bij ieder mens begint het zoals het bij Natanaël begon: met ongelof. Wij hebben altijd de persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus nodig. Als we hem niet persoonlijk ontmoeten, zullen we niet tot geloof komen. Als we hem persoonlijk ontmoeten, dan kunnen wij niet meer niet-geloven, dan bezwijken wij voor zijn Geest.